

Rozwijanie aktywności muzycznej

Autor: Kowalczyk K.
20.04.2008.

Rozwijanie twórczej aktywności muzycznej
poprzez improwizacje, gry dramatyczne
w nauczaniu zintegrowanym.

Improwizacja muzyczna stanowi tę formę wychowania muzycznego, w której najpełniej może się realizować aktywność słowno - muzyczno - ruchowa dzieci, dzięki której zaspokajają one naturalną potrzebę wyrażania uczuć, myśli, przeżyć, nawiązywania kontaktów społecznych, a także zdobywania pewnych umiejętności technicznych.

Celem improwizacji jest samodzielne operowanie materiałem muzycznym, uczenie się reguł organizowania tego materiału w sensowne całości, a dalej wnikanie w tajniki tworzenia muzyki. Efekty działań twórczych nie zawsze muszą być imponujące, przede wszystkim chodzi bowiem o sam proces twórczy.

Źródłem tych improwizacji są początkowo śpiewanki - opowiadania, które dzieci tworzą na interesujące je tematy. Pierwsze improwizacje wokalne mają raczej charakter melorecytacji, dopiero z czasem powstają bardziej rozwinięte melodie i teksty. W improwizacjach do tekstów podanych melodia zazwyczaj podporządkowuje się rytmowi słowa, zauważa się też próbę oddania ogólnego nastroju wiersza, przysłówia, opowiadania. W czasie tego typu zajęć twórczych powstaje na ogół kilka „możliwych do przyjęcia” śpiewanek, z których dzieci mogą wybrać najlepszą ich zdaniem wersję.

Dzieci wypowiadają się twórczo nie tylko głosem, w klasach I - III ma miejsce również improwizacja instrumentalna oraz ruchowa.

E. Lipska i M. Przychodzińska proponują improwizacje melodii na różnych układach melodycznych, które mają się przyczynić do rozwoju słuchu melodycznego, pamięci i wyobraźni muzycznej. Proponowane układy melodii mogą być potraktowane swobodnie lub też zostać poddane dyscyplinie rytmicznej, względnie mogą być ujęte w proste formy muzyczne. Do tego rodzaju improwizacji wykorzystuje się w młodszych klasach głównie instrumenty sztabkowe i flety wspomagane przez różnego rodzaju instrumenty perkusyjne.

Uzupełnienie twórczych wypowiedzi dzieci stanowi improwizacja ruchowa, która jest reakcją ciała na elementy muzyki, jej formy i środki muzycznego wyrazu.

Gry dramatyczne rozwijają wyobraźnię, wrażliwość emocjonalną dziecka, ucząc wczuwania się w różne sytuacje i role przygotowują do „możliwie pełnego odegrania roli swego własnego życia”.

„Dziecko w sposób naturalny jest twórcą. Mogą temu zaprzeczyć jedynie ci, którzy nigdy nie obserwowali swobodnej zabawy dzieci, albo ci, którzy ją oglądali w postaci już wypaczonej przez przymusowe oddziaływania otoczenia. U dziecka, podobnie jak u człowieka dorosłego, umysł przejawia się swobodnie i wielokierunkowo.

Chciałabym zachęcić nauczycieli nauczania zintegrowanego do próby wprowadzania podczas zajęć z muzyki (i nie tylko) spontanicznych działań, nie wymagających szczególnych predyspozycji muzycznych i artystycznych dzieci.

Próba wprowadzenia dziecka w świat teatralny, dramatycznych gier, a równocześnie zabaw, w których wyraża się działanie spontaniczne związane z odtwarzaniem tego z czym dziecko spotyka się poznając świat, poznając własne ciało, jego rytm, wypowiadanie się gestem, ruchem, głosem, mogą być działania, które wywołują odprężenie i dobre samopoczucie, co stanowi niezbędny warunek wszelkiej ekspresji dramatycznej jest poznanie własnego ciała „elokwencja ciała”- sposób chodzenia, formy. Ćwiczenia ruchowe - kontakt z partnerem. Odprężenie i koncentracja. Posługiwanie się głosem. Pantomima - krótki historyjki pantomimiczne, przedstawiające jakieś scenki z życia. Wyrabianie uczuć i nastrojów. Gry dramatyczne z tekstem.

Na zakończenie pragnę podkreślić, że zabawa w gry dramatyczne, improwizacje teatralne nie powinna wychodzić od wzorów teatru zawodowego „dorosłego” i na nich się opierać, lecz ma wynikać z potrzeb rozwojowych i możliwości wieku szkolnego. Zabawa stanowi dla dziecka aktywność naturalną i spontaniczną. Jest ona warunkiem prawidłowego rozwoju. Obserwacja zabawy wskazuje, że dziecko angażuje się w nią całkowicie, traktuje ją serio.

Bibliografia

- E. Lipska, M. Przychodzińska - Muzyka w nauczaniu początkowym
- L. Rybotycka - gry dramatyczne.
- R. Gloton, C. Clero - Twórcza aktywność dziecka.